

Léčba methotrexatem

Pacient (štítek)

Jméno a příjmení:

Rodné číslo:

Bydliště:

Zákonný zástupce

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Vážená paní, vážený pane,

v předkládaném formuláři si přečtete informace o léčbě methotrexatem.

Pomohou Vám připravit se na rozhovor s lékařem, který Vás bude informovat o navrhovaném postupu, abyste se mohl(a) rozhodnout a dát souhlas k jeho provedení.

Co je methotrexat:

Methotrexat je lék patřící mezi antimetabolity, to znamená léky blokující přeměnu kyseliny listové v buňkách. Má účinky protizánětlivé a cytostatické – tlumí množení buněk. Patří do skupiny léků určených k léčbě nádorových onemocnění, dále se uplatňuje při léčbě revmatických zánětů kloubů, u závažných forem lupénky, u autoimunitních onemocnění se používá pro své imunosupresivní účinky jako „chorobu modifikující lék“. Methotrexat se může kombinovat s dalšími léky potlačujícími imunitu, cílem této kombinace je zvýšení účinnosti léčby a snížení nežádoucích účinků.

Jaký je důvod (indikace) tohoto výkonu:

Na základě Vašeho aktuálního zdravotního stavu Vám byla lékařem navržena léčba methotrexatem. V dermatologii se tento lék užívá pro své imunosupresivní a protizánětlivé účinky.

Jaký je režim pacienta před léčbou:

Před nasazením léku jsou provedeny odběry krve, které jsou nezbytné ke zjištění počtu krvinek, informují o funkci jater a ledvin. Methotrexat se nesmí užívat při těžkých chorobách ledvin a jater, poruchách krvetvorby, při alkoholismu, při závažných akutních nebo chronických infekcích jako je tuberkulóza a HIV. Dále při aktivní vředové chorobě zažívacího traktu a samozřejmě v těhotenství a období kojení. Opatrnosti je třeba u obézních pacientů, diabetiků s poruchami metabolismu tuků, dále u onkologických pacientů.

Jaký je postup léčby:

Pro úspěšnost léčby je zapotřebí užívat lék pravidelně dle rady lékaře, obvykle 3x týdně 1 tabletu, a to ve 12hodinových intervalech, například v úterý ráno 1 tbl., večer 1 tbl. a ve středu ráno 1 tbl. Zvýšení či snížení dávky provádějte jen na základě rozhodnutí lékaře, také si lék sami nevysazujte. Lék užívejte nalačno, nezapíjejte mlékem, kávou či kakaem a nejezte tučné. 1x týdně užívejte 1 tabletu kyseliny listové (Acidum folicum), a to 1 den po poslední tabletě methotrexatu, např. ve čtvrtek. Nepožívejte žádný alkohol (riziko cirhózy jater). K laboratornímu vyšetření se dostavte přesně dle pokynů lékaře, a to v den před první dávkou týdne, to je např. v pondělí, 12 hodin předtím nejezte tučné.

Sčítejte si doma, např. do kalendáře, kolik tablet (gramů) methotrexatu jste již užili a toto číslo hlasejte při kontrole u lékaře. Při návštěvách u jiných lékařů vždy hlasejte, že užíváte methotrexat a naopak svému kožnímu lékaři vždy hlasejte, pokud Vám jiný lékař nasazuje nové léky, nebo zvyšuje dávku stávajících. Současně s methotrexatem se nemají užívat následující léky: Vůbec se nesmí užívat sulfonamidy s trimetoprimem (např. Biseptol) a salicyláty (např.

Acylpyrin, Aspirin). Dále nejsou vhodné léky proti zánětu a bolesti s jiným složením, a to ani volně prodejné. Pokud je musíte užívat, tak pouze ty dny bez methotrexatu, ale vždy po poradě s lékařem. Obecně nejsou vhodné léky, které zatěžují játra, ledviny a krvetvorbu. Lék má mutagenní účinky, proto ženy v plodném věku musí užívat během léčby antikoncepci, muži kondom, pro ženy i muže platí, že početí dítěte je možné plánovat až za 6 měsíců. Očkování a dárčovství krve není vhodné.

Jaké jsou možné komplikace a rizika:

Jako u každého léku, tak i u methotrexatu se mohou vyskytnout nežádoucí účinky, které závisí na dávce, délce užívání léku a na celkovém stavu pacienta. Dávky podávané v kožním lékařství jsou v porovnání s jinými obory nižší a nežádoucí účinky se vyskytují vzácně. Nejčastěji se jedná o kožní vyrážky, záněty ústní sliznic, bolesti hlavy, únavu, ospalost, suchý kašel, zažívací obtíže, sníženou chuť k jídlu, průjem, u žen poruchy menstruace, u mužů poruchy vzniku a vývoje spermií, snížení tvorby krvinek, sníženou odolnost vůči infekcím, zhoršení jaterních funkcí, zejména při dlouhodobém podávání prořídnutí kštice. Záněty v ústech a pálení kůže jsou příznakem předávkování. V případě objevení nežádoucích účinků, či jakékoli nové skutečnosti, neprodleně informujte svého ošetřujícího lékaře.

Tento lék se v léčbě používá již přes 40 let, a proto je relativně bezpečný, pokud se dodržují výše uvedená pravidla. Jedná se o náročnou léčbu a není bez rizik, proto dodržujte pokyny lékaře a v případě jakýchkoli nejasností jej kontaktujte. V průběhu léčby se provádějí pravidelná laboratorní vyšetření zaměřená na funkci jater, ledvin a kostní dřeně. Při déletrvající dušnosti je doporučováno rentgenové vyšetření plic, při zažívacích obtížích vyšetření jícnu a žaludku.

Délka podávání methotrexatu je limitována dosažením celkové kumulativní dávky, k čemuž může dojít po uplynutí časového intervalu i několika let. Proto je vhodné, aby pacient v případě změny lékaře byl schopen informovat další pracoviště o délce dosavadní léčby a velikosti dávek. Měl by si tedy v případě změny lékaře vyžádat od původního lékaře zprávu s informací o tom, jak dosud léčba methotrexatem probíhala.

Jaké jsou možné alternativy léčby:

V léčbě lupénky jsou alternativami celková léčba retinoidy, cyklosporinem A, biologiky, světloléčba či intenzivní lokální léčba. U jiných autoimunitních onemocnění jsou alternativou další imunosupresivní léky.

Prohlašuji, že mi byl náležitě objasněn důvod, předpokládaný prospěch, způsob provedení, následky i možná rizika a komplikace plánovaného výkonu. Byly mi vysvětleny možné alternativy včetně jejich komplikací a zdravotní důsledky vyplývající z nepodstoupení plánovaného výkonu. Měl(a) jsem možnost zeptat lékaře na všechno, co mě ve vztahu k plánovanému výkonu zajímá a obdržel(a) jsem vysvětlení, kterému jsem porozuměl(a). Lékařem jsem byl(a) poučen(a) o možnosti svůj souhlas s navrženým postupem odvolat.

S provedením výše uvedeného výkonu souhlasím.

Datum:

Podpis pacienta nebo zákonného zástupce

Razítko oddělení, jméno, příjmení a podpis ošetřujícího lékaře, který vysvětluje pohovor provedl

Pacient(ka) není schopen(a) podpisu. Svůj souhlas vyjádřil(a):

popište způsob:

Jméno, příjmení a podpis svědka

Razítko oddělení, jméno, příjmení a podpis lékaře